

RAHVUSVAHELINE AUDITEERIMISE STANDARD (EESTI) 501*

AUDITI TÕENDUSMATERJAL — TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD ASJAOLUD

(Kehtib 15. detsembril 2009 või pärast seda algavate perioodide finantsaruannete auditite kohta)

SISUKORD

	Lõik
Sissejuhatus	
Käesoleva ISA ulatus	1
Kehtima hakkamise kuupäev	2
Eesmärk	3
Nõuded	
Varud	4-8
Kohtumenetlused ja hagid	9-12
Segmendiinfo	13
Rakendus- ja muu selgitav materjal	
Varud	A1–A16
Kohtumenetlused ja hagid	A17–A25
Segmendiinfo	A26–A27

Rahvusvahelist auditeerimise standardit (ISA) 501 „Auditi tõendusmaterjal – teatud kirjete puhul spetsiifiliselt arvesse võetavad asjaolud” tuleks lugeda koos ISAgaga 200 „Sõltumatu audiitori üldised eesmärgid ja auditi läbiviimine kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega”.

* Käesolevas standardis rahvusvahelisele auditeerimise, ülevaatamise, kindlustandvate ja seonduvate teenuste ning kvaliteedikontrolli standardile, samuti nimetatud standardite eessõnale, eetikakoodeksile ning kindlustandvate teenuste raamistikule tehtud viidet, olenemata selle vormist, käsitatakse edaspidi viitamisesena Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni põhimõtete ja rahvusvaheliste standardite alusel koostatud ning audiitoritegevuse seaduse § 46 lõike 2 kohaselt järelevalvenõukogu poolt kinnitatud vandeaudiitori kutsetegevuse standardile, sh rahvusvahelisele auditeerimise standardile (Eesti), ülevaatamise, kindlustandvate ja seonduvate teenuste ning kvaliteedikontrolli standardile (Eesti), samuti nimetatud standardite eessõnale (Eesti), eetikakoodeksile (Eesti) ning kindlustandvate teenuste raamistikule (Eesti).

Käesolevas standardis Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsioonile või tema organile või muule töövormile tehtud viidet, olenemata selle vormist, käsitatakse edaspidi viitamisesena Eesti Audiitorkogule või tema asjakohasele organile, sh audiitoritegevuse järelevalve nõukogule.

Sissejuhatus

Käesoleva ISA ulatus

1. Käesolevas rahvusvahelises auditeerimise standardis (International Standard on Auditing, ISA) käsitletakse finantsaruannete auditi puhul audiitori poolt piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali omandamisel varude, majandusüksusega seotud kohtumenetluste ja hagide ning segmendiinfo teatud aspektide puhul spetsiifiliselt arvesse võetavaid asjaolusid kooskõlas ISAga 330,¹ ISAga 500² ja muude relevantsete ISAdega.

Kehtima hakkamise kuupäev

2. Käesolev ISA kehtib 15. detsembril 2009 või pärast seda algavate perioodide finantsaruannete auditite kohta.

Eesmärk

3. Audiitori eesmärk on omandada piisav asjakohane auditi tõendusmaterjal alljärgneva kohta:
 - (a) varude olemasolu ja seisukord;
 - (b) majandusüksust puudutavate kohtumenetluste ja hagide täielikkus ja
 - (c) segmendiinfo esitamine ja selle kohta informatsiooni avalikustamine kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga.

Nõuded

Varud

4. Kui varud on finantsaruannete seisukohast olulised, peab audiitor omandama piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali varude olemasolu ja seisukorra kohta:
 - (a) viibides ise varude füüsilise loendamise juures, välja arvatud juhul, kui see ei ole teostatav, et: (vt lõigud A1–A3)
 - (i) hinnata juhtkonna juhiseid ja protseduure majandusüksuse varude füüsilise loendamise tulemuste kajastamiseks ja kontrollimiseks (vt lõik A4);
 - (ii) vaadelda juhtkonnapoolsete loendamisprotseduuride läbiviimist (vt lõik A5);
 - (iii) inspekteerida varusid ja (vt lõik A6)
 - (iv) viia läbi kontroll-lugemisi ja (vt lõigud A7–A8)
 - (b) viia majandusüksuse varude lõplike andmete suhtes läbi auditiprotseduurid, et kindlaks määrata, kas need kajastavad täpselt varude loendamise tegelikke tulemusi.
5. Juhul, kui varude füüsiline loendamine viiakse läbi kuupäeval, mis on muu kui

¹ ISA 330 „Audiitori vastused hinnatud riskidele”.

² ISA 500 „Auditi tõendusmaterjal”.

AUDITI TÕENDUSMATERJAL-TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD
ASJAOLUD

finantsaruannete kuupäev, peab audiitor lisaks lõigus 4 nõutud protseduuridele läbi viima auditiprotseduurid auditi tõendusmaterjali omandamiseks selle kohta, kas loendamise kuupäeva ja finantsaruannete kuupäeva vahelisel perioodil toimunud varude muutused on nõuetekohaselt kajastatud. (vt lõigud A9–A11)

6. Juhul, kui audiitor ei ole ettenägematute asjaolude tõttu võimeline viibima varude füüsilise loendamise juures, peab audiitor tegema või vaatlema mõningaid füüsilisi loendamisi mõnel muul kuupäeval ja viima vahepealsete tehingute suhtes läbi auditiprotseduurid.
7. Juhul, kui varude füüsilise loendamise juures viibimine ei ole teostatav, peab audiitor läbi viima alternatiivsed auditiprotseduurid omandamiseks piisav asjakohane auditi tõendusmaterjal varude olemasolu ja seisukorra kohta. Juhul, kui seda ei ole võimalik teha, peab audiitor modifitseerima audiitori aruande arvamust kooskõlas ISAg 705.³ (vt lõigud A12–A14)
8. Kui kolmanda osapoolle käes vastutaval hoiul ja kontrolli all olevad varud on finantsaruannete seisukohast olulised, peab audiitor omandama piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali nende varude olemasolu ja seisukorra kohta, viies läbi ühe või mõlemad alljärgnevast:
 - (a) taotleb kolmandalt osapoolelt kinnitust majandusüksuse nimel hoiul olevate varude koguste ja seisukorra kohta (vt lõik A15);
 - (b) teostab inspekteerimise või muud auditiprotseduurid, mis on antud tingimustes asjakohased (vt lõik A16).

Kohtumenetlused ja hagid

9. Audiitor peab kavandama ja läbi viima auditiprotseduurid selleks, et tuvastada majandusüksust puudutavad kohtumenetlused ja hagid, mis võivad tekitada olulise väärkajastamise riski, sealhulgas: (vt lõigud A17–A19)
 - (a) järelepärimised juhtkonnalt ja kus rakendatav, teistelt majandusüksuses, sealhulgas majandusüksusesiseselt õigusnõustajalt;
 - (b) nende isikute, kelle ülesandeks on valitsemine, koosolekute protokollide ning majandusüksuse ja selle välise õigusnõustaja vahelise kirjavahetuse ülevaatamine; ja
 - (c) õigusabile tehtud kulutuste kontode ülevaatamine. (vt lõik A20)
10. Juhul, kui audiitor hindab olulise väärkajastamise riski seoses tuvastatud kohtumenetluse või hagidega, või kui läbi viidud auditiprotseduurid osutavad sellele, et võivad eksisteerida muud olulised kohtumenetlused või hagid, peab audiitor lisaks muudes ISAdes nõutud protseduuridele püüdma astuda otse infovahetusse majandusüksuse välise õigusnõustajaga. Audiitor peab seda tegema juhtkonna poolt koostatud ja audiitori poolt saadetud järelepärimiskirja kaudu, milles taotletakse, et majandusüksuse väline õigusnõustaja vahetaks infot otse audiitoriga. Juhul, kui seadus, regulatsioon või vastav

³ ISA 705 „Arvamuse modifikatsioonid sõltumatu audiitori aruandes”.

AUDITI TÕENDUSMATERJAL-TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD
ASJAOLUD

juriidiline kutseorganisatsioon keelab majandusüksuse välisel õigusnõustajal infovahetuse otse audiitoriga, peab audiitor läbi viima alternatiivsed auditiprotseduurid. (vt lõigud A21–A25)

11. Juhul, kui:

- (a) juhtkond keeldub andmast audiitorile luba majandusüksuse välise õigusnõustajaga infovahetuseks või kohtumiseks või majandusüksuse väline õigusnõustaja keeldub järelepärimiskirjale asjakohaselt vastamast või tal keelatakse vastata ja
- (b) audiitor ei ole võimeline alternatiivsete auditiprotseduuride läbiviimise abil omandama piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali,

peab audiitor modifitseerima audiitori aruande arvamust kooskõlas ISAgaga 705.

Kirjalikud esitised

12. Audiitor peab nõudma juhtkonnalt ja, kui asjakohane, isikutelt, kelle ülesandeks on valitsemine, kirjalike esitiste andmist selle kohta, et informatsioon kõikide teadaolevate tegelike või võimalike kohtumenetluste ja hagide kohta, mille mõjusid tuleks finantsaruannete koostamisel arvestada, on audiitorile avalikustatud ning need on arvesse võetud ja informatsioon nende kohta avalikustatud kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga.

Segmendiinfo

13. Audiitor peab omandama piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali segmendiinfo esitamise ja avalikustamise kohta kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga: (vt lõik A26)

- (a) omandades arusaamise meetoditest, mida on juhtkond segmendiinfo kindlaksmääramiseks kasutanud, ja (vt lõik A27)
 - (i) hinnates, kas tõenäoliselt on selliste meetodite tulemuseks informatsiooni avalikustamine kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga, ja
 - (ii) kui asjakohane, testides selliste meetodite rakendamist, ja
- (b) viies läbi analüütilisi protseduure või muid antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure.

Rakendus- ja muu selgitav materjal

Varud

Varude füüsilise loendamise juures viibimine (vt lõik 4 punkt a)

A1. Tavaliselt kehtestab juhtkond protseduurid, mille kohaselt toimub varude füüsiline loendamine vähemalt üks kord aastas, mis on aluseks finantsaruannete koostamisele ja,

AUDITI TÕENDUSMATERJAL-TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD ASJAOLUD

kui rakendatav, annab kinnitust majandusüksuse pideva varude arvestuse süsteemi usaldusväärsuse kohta.

A2. Varude füüsilise loendamise juures viibimine hõlmab:

- varude inspekteerimist kinnituse saamiseks nende olemasolu kohta ja nende seisukorra hindamiseks ning kontroll-lugemiste läbiviimist;
- juhtkonna antud juhiste vastavuse jälgimist ja varude füüsilise loendamise tulemuste kajastamise ja kontrollimise protseduuride läbiviimise jälgimist ning
- juhtkonna loendamisprotseduuride usaldusväärsuse kohta auditi tõendusmaterjali omandamist.

Need protseduurid võivad täita kontroll(imehhanism)ide testi või substantiivsete protseduuride otstarvet sõltuvalt audiitori riskihinnangust, planeeritud lähenemisviisist ja läbi viidud spetsiifilistest protseduuridest.

A3. Asjaolude hulka, mis on varude füüsilise loendamise juures viibimise planeerimisel (või käesoleva ISA lõikudest 4–8 tulenevate auditiprotseduuride kavandamisel ja läbiviimisel) relevantset, kuuluvad näiteks:

- varudega seotud olulise väärkajastamise riskid;
- varudega seotud sisekontrolli olemus;
- kas eeldatavalt kehtestatakse varude füüsiliseks loendamiseks adekvaatsed protseduurid ning antakse nõuetekohased juhised;
- varude füüsilise loendamise ajastus;
- kas majandusüksuses hoitakse töös pidevat varude arvestuse süsteemi;
- asukohad, kus varusid hoitakse, sealhulgas varude olulisus ja olulise väärkajastamise riskid erinevates asukohtades, selle otsustamisel, millistes asukohtades on juuresviibimine asjakohane; ISAs 600⁴ käsitletakse teiste audiitorite kaasamist ja see võib seega olla relevantne juhul, kui selline kaasamine toimub seoses varude füüsilise loendamise juures viibimisega kaugemas asukohas;
- kas vajatakse audiitori eksperdi abi; ISAs 620⁵ käsitletakse audiitori eksperdi kasutamist, et aidata audiitoril omandada piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali.

Juhtkonna juhiste ja protseduuride hindamine (vt lõik 4 punkt a alapunkt i)

A4. Asjaolude hulka, mis on relevantset juhtkonnapoolsete majandusüksuse varude füüsilise loendamise kajastamise ja kontrollimise juhiste ja protseduuride hindamise seisukohast, kuulub see, kas need käsitlevad näiteks:

⁴ ISA 600 „Spetsiaalselt arvesse võetavad asjaolud – grupi finantsaruannete auditid (sh komponendi audiitorite töö)“.

⁵ ISA 620 „Audiitori eksperdi töö kasutamine“.

AUDITI TÕENDUSMATERJAL-TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD
ASJAOLUD

- asjakohaste kontrollitegevuste rakendamist, näiteks varude füüsilisel loendamisel kasutatud andmete kogumist, varude füüsilisel loendamisel kasutamata andmete arvestust ning loendamise ja üleloendamise protseduure;
- lõpetamata toodangu valmimisjärgu, aeglaselt liikuvate, aegunud või kahjustatud artiklite ja kolmandale osapoolale näiteks konsignatsiooni alusel kuuluvate varude täpset tuvastamist;
- kus rakendatav, füüsiliste koguste hindamiseks kasutatavaid protseduure, nagu näiteks selline, mida võib olla vaja söekuhja füüsilise koguse hindamisel;
- kontrolli varude liikumise üle erinevate asukohtade vahel ning varude väljastamise ja vastuvõtmise üle enne ja peale periodiseerimise kuupäeva.

Juhtkonna loendamisprotseduuride läbiviimise vaatlemine (vt lõik 4 punkt a, alapunkt ii)

A5. Juhtkonna loendamisprotseduuride, näiteks selliste, mis on seotud kontrolliga varude liikumise üle enne nende loendamist, loendamise ajal ja pärast loendamist, läbiviimise vaatlemine aitab audiitorit auditi tõendusmaterjali omandamisel selle kohta, kas juhtkonna juhised ja loendamisprotseduurid on adekvaatselt kavandatud ja rakendatud. Lisaks võib audiitor omandada koopiaid periodiseerimisinformatsioonist, nagu näiteks varude liikumise üksikasjad, mis aitab audiitorit selliste liikumiste arvestuse suhtes hilisemal kuupäeval auditiprotseduuride läbiviimisel.

Varude inspekteerimine (vt lõik 4 punkt a alapunkt iii)

A6. Varude füüsilise loendamise juures viibides varude inspekteerimine aitab audiitoril saada kinnitust varude olemasolu kohta (kuigi mitte tingimata nende omandiõiguse kohta) ja tuvastada näiteks aegunud, kahjustatud või vananenud varud.

Kontroll-lugemiste läbiviimine (vt lõik 4 punkt a alapunkt iv)

A7. Kontroll-lugemiste läbiviimine, näiteks juhtkonna loendusandmete seast väljavalitud artiklite võrdlemine füüsiliste varudega ja füüsiliste varude seast väljavalitud artiklite võrdlemine juhtkonna loendusandmetega, annab auditi tõendusmaterjali nende andmete täielikkuse ja täpsuse kohta.

A8. Lisaks audiitoripoolsete kontroll-lugemiste kirjapanemisele aitab juhtkonnapoolsetest varude füüsilise loendamise täielikest andmetest koopia omandamine audiitoril läbi viia järgnevaid auditiprotseduure, et määrata kindlaks, kas majandusüksuse lõplikud andmed varude kohta kajastavad täpselt varude loendamise tegelikke tulemusi.

Muul kui finantsaruannete kuupäeval läbi viidud varude füüsiline loendamine (vt lõik 5)

A9. Praktilistel põhjustel võib varude füüsilist loendamist läbi viia ka kuupäeval või kuupäevadel, mis on muu kui finantsaruannete kuupäev. Seda võib teha olenemata sellest, kas juhtkond määrab varude kogused kindlaks iga-aastase varude füüsilise loendamisega või peab pidevat varude arvestuse süsteemi. Mõlemal juhul määrab varude muutuste kontroll(imehhanism)ide kavandamise, teostuse ja töös hoidmise tulemuslikkus kindlaks, kas füüsilise loendamise läbiviimine kuupäeval või kuupäevadel, mis on muu

AUDITI TÕENDUSMATERJAL-TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD
ASJAOLUD

kui finantsaruannete kuupäev, on auditi eesmärkide seisukohast asjakohane. ISAs 330 kehtestatakse nõuded ja antakse juhiseid vahepealsel kuupäeval läbi viidud substantiivsete protseduuride kohta.⁶

- A10. Kui hoitakse töös pidevat varude arvestuse süsteemi, võib juhtkond läbi viia füüsilisi loendamisi või muid teste, et saada kinnitust majandusüksuse pideva varude arvestuse andmetes sisalduva informatsiooni usaldusväärsuse kohta varude koguste osas. Teatud juhtudel võib juhtkond või audiitor tuvastada erinevused pideva varude arvestuse andmete ja tegelike olemasolevate füüsiliste varude koguste vahel; see võib osutada sellele, et varude muutuste kontroll(imehhanism)id ei toimi tulemuslikult.
- A11. Relevantsete asjaolude hulka, mida arvesse võtta auditiprotseduuride kavandamisel auditi tõendusmaterjali omandamiseks selle kohta, kas varude koguste muutused loendamise kuupäeva või kuupäevade ja lõplike varude andmete vahelisel arvestusperioodil on nõuetekohaselt kajastatud, kuuluvad:
- kas pideva varude arvestuse andmeid on nõuetekohaselt korrigeeritud;
 - majandusüksuse pideva varude arvestuse andmete usaldusväärsus;
 - füüsilise loendamise käigus omandatud informatsiooni ja pideva varude arvestuse andmete vahel esinevate märkimisväärsete erinevuste põhjused.

Varude füüsilise loendamise juures viibimine ei ole teostatav (vt lõik 7)

- A12. Teatud juhtudel ei pruugi varude füüsilise loendamise juures viibimine olla teostatav. Seda võivad põhjustada sellised tegurid nagu varude olemus ja asukoht, näiteks kui varusid hoitakse asukohas, mis võib ohustada audiitori turvalisust. Siiski ei ole audiitori jaoks üldise ebamugavuse asjaolu piisav põhjendamaks audiitori otsust, et juuresviibimine ei ole teostatav. Lisaks, nagu selgitatud ISAs 200,⁷ ei ole kaasnev keerukuse, aja või kulu asjaolu iseenesest audiitori jaoks põhjendatud aluseks sellise auditiprotseduuri ärajätmiseks, mille jaoks puudub alternatiiv, või rahuldumiseks auditi tõendusmaterjaliga, mis on vähem kui veenev.
- A13. Teatud juhtudel, kui varude füüsilise loendamise juures viibimine ei ole teostatav, võivad alternatiivsed auditiprotseduurid, näiteks dokumentatsiooni inspekteerimine spetsiifiliste varude artiklite inventuurijärgse müügi kohta, mis soetati või osteti enne varude füüsilist loendamist, anda piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali varude olemasolu ja seisukorra kohta.
- A14. Samas muudel juhtudel ei pruugi alternatiivsete auditiprotseduuride läbiviimisega olla võimalik omandada piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali varude olemasolu ja seisukorra kohta. Sellistel juhtudel nõutakse ISAs 705 audiitorilt audiitori aruande arvamuse modifitseerimist ulatuse piiratuse tõttu.⁸

⁶ ISA 330, lõigud 22–23.

⁷ ISA 200 „Sõltumatu audiitori üldised eesmärgid ja auditi läbiviimine kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega”, lõik A48.

⁸ ISA 705, lõik 13.

Kolmanda osapoolle vastutaval hoiul ja kontrolli all olevad varud

Kinnitamine (vt lõik 8 punkt a)

A15. ISAs 505⁹ kehtestatakse nõuded ja antakse juhiseid väliste kinnituste protseduuride läbiviimiseks.

Muud auditiprotseduurid (vt lõik 8 punkt b)

A16. Sõltuvalt tingimustest, näiteks kui omandatakse informatsioon, mis tõstatab kahtluse kolmanda osapoolle aususe ja objektiivsuse kohta, võib audiitor pidada asjakohaseks muude auditiprotseduuride läbiviimist kolmanda osapoolle kinnituste asemel või lisaks nendele. Muude auditiprotseduuride näidete hulka kuuluvad:

- kolmanda osapoolle varude füüsilise loendamise juures viibimine või teise audiitori juuresviibimise organiseerimine juhul, kui see on teostatav;
- teise audiitori või teenust osutava audiitori aruande omandamine kolmanda osapoolle sisekontrolli adekvaatsuse kohta tagamaks, et varud on nõuetekohaselt loendatud ja adekvaatselt kaitstud;
- kolmanda osapoolle juures hoiul olevaid varusid puudutava dokumentatsiooni, näiteks lao vastuvõtudokumentide inspekteerimine;
- muudelt osapooltelt kinnituste taotlemine, kui varud on tagatisena panditud.

Kohtumenetlused ja hagid

Kohtumenetluste ja hagide täielikkus (vt lõik 9)

A17. Majandusüksust puudutavad kohtumenetlused ja hagid võivad avaldada olulist mõju finantsaruannetele ja seega võib olla nõutav informatsiooni avalikustamine nende kohta või nende arvessevõtmine finantsaruannetes.

A18. Lisaks lõigus 9 loetletud protseduuridele kuulub muude relevantsete protseduuride hulka näiteks majandusüksuse ja selle keskkonna kohta arusaamise omandamise käigus läbi viidud riskihindamise protseduuride kaudu omandatud informatsiooni kasutamine, aitamaks audiitoril saada teadlikuks majandusüksust puudutavatest kohtumenetlustest ja hagidest.

A19. Olulise väärkajastamise riski põhjustada võivate kohtumenetluste ja hagide tuvastamise eesmärgil omandatud auditi tõendusmaterjal võib anda auditi tõendusmaterjali ka kohtumenetluste ja hagide seisukohast relevantsete muude arvessevõetavate asjaolude kohta, nagu näiteks hindamine või mõõtmine. ISAs 540¹⁰ kehtestatakse nõuded ja antakse juhiseid, mis on relevantsete audiitori poolt selliste kohtumenetluste ja hagide arvessevõtmise seisukohast, mis nõuavad arvestushinnangute või nendega seotud informatsiooni avalikustamist finantsaruannetes.

⁹ ISA 505 „Välised kinnitused”.

¹⁰ ISA 540 „Arvestushinnangute, sh õiglase väärtuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatu auditeerimine”.

Õigusabikulude kontode ülevaatamine (vt lõik 9 punkt c)

A20. Sõltuvalt tingimustest võib audiitori otsustuse kohaselt olla asjakohane õigusabikulude kontode audiitoripoolse ülevaatamise käigus kontrollida vastavaid algdokumente, nagu näiteks õigusabile tehtud kulutuste arveid.

Infovahetus majandusüksuse välise õigusnõustajaga (vt lõigud 10–11)

A21. Otsene infovahetus majandusüksuse välise õigusnõustajaga aitab audiitoril omandada piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali selle kohta, kas on teada potentsiaalselt olulisi kohtumenetlusi ja hagnosisid ning kas juhtkonna hinnangud nende finantsmõjutuste, sealhulgas kulude kohta on põhjendatud.

A22. Mõnel juhul võib audiitor püüda astuda infovahetusse majandusüksuse välise õigusnõustajaga otse üldise järelepärimiskirja kaudu. Sel otstarbel palutakse üldises järelepärimiskirjas majandusüksuse välisel õigusnõustajal informeerida audiitorit mis tahes kohtumenetlustest ja hagnosisidest, millest nõustaja on teadlik, koos hinnanguga kohtumenetluste ja hagnosisid lõpptulemuse osas ning hinnanguga finantsmõjutuste, sealhulgas vastavate kulude kohta.

A23. Juhul, kui peetakse ebatõenäoliseks, et majandusüksuse väline õigusnõustaja üldisele järelepärimiskirjale asjakohaselt vastab, näiteks juhul kui kutseorganisatsioon, millesse väline nõustaja kuulub, keelab sellisele kirjale vastamise, võib audiitor püüda astuda otsesesse infovahetusse spetsiifilise järelepärimiskirja kaudu. Sel otstarbel hõlmab spetsiifiline järelepärimise kiri:

- (a) kohtumenetluste ja hagnosisid loetelu;
- (b) kui saadaval, juhtkonna hinnangut iga tuvastatud kohtumenetluse ja hagnosisid tulemuse kohta ning juhtkonna hinnangut finantsmõjutuste, sealhulgas vastavate kulude kohta ja
- (c) taotlust, et majandusüksuse väline õigusnõustaja kinnitaks juhtkonna hinnangute põhjendatust ja annaks audiitorile täiendavat informatsiooni juhul, kui majandusüksuse väline õigusnõustaja peab loetelu mittetäielikuks või ebaõigeks.

A24. Teatud tingimustes võib ka audiitori otsustuse kohaselt olla vajalik kohtuda majandusüksuse välise õigusnõustajaga, et arutada kohtumenetluste või hagnosisid tõenäolist tulemust. See võib juhtuda näiteks siis, kui:

- audiitor teeb kindlaks, et asjaolu on märkimisväärne risk;
- asjaolu on keeruline;
- juhtkond ja majandusüksuse väline õigusnõustaja on eriarvamusel.

Tavaliselt on sellisteks kohtumisteks nõutav juhtkonna luba ja neid peetakse juhtkonna esindaja juuresolekul.

A25. Kooskõlas ISAgaga 700¹¹ nõutakse audiitorilt audiitori aruande dateerimist kuupäevaga, mis ei ole varasem kui kuupäev, millal audiitor on omandanud piisavat asjakohast auditi

¹¹ ISA 700 „Arvamuse kujundamine ja aruandlus finantsaruannete kohta”, lõik 42.

AUDITI TÕENDUSMATERJAL-TEATUD KIRJETE PUHUL SPETSIIFILISELT ARVESSE VÕETAVAD
ASJAOLUD

tõendusmaterjali, millele rajada audiitori arvamus finantsaruannete kohta. Auditi tõendusmaterjali kohtumenetluste ja hagide seisu kohta kuni audiitori aruande kuupäevani võib omandada järelepärimistega juhtkonnalt, sealhulgas majandusüksuse siseselt õigusnõustajalt, kes vastutavad relevantsete küsimustega tegelemise eest. Teatud juhtudel võib audiitoril olla vaja omandada ajakohastatud informatsiooni majandusüksuse väliselt õigusnõustajalt.

Segmendiinfo (vt lõik 13)

A26. Sõltuvalt rakendatavast finantsaruandluse raamistikust võidakse majandusüksuselt nõuda või majandusüksusele lubada segmendiinfo avalikustamist finantsaruannetes. Audiitori kohustus segmendiinfo esituse ja avalikustamise suhtes on seotud finantsaruannetega tervikuna. Seega ei nõuta, et audiitor peab läbi viima auditiprotseduurid, mis oleksid vajalikud segmendiinfo kohta eraldiseisvana esitatava arvamus avaldamiseks.

Arusaamine juhtkonna poolt kasutatud meetoditest (vt lõik 13 punkt a)

A27. Sõltuvalt tingimustest kuuluvad selliste asjaolude, mis võivad olla relevantssed arusaamise omandamisel juhtkonna poolt segmendiinfo kindlaksmääramisel kasutatud meetodite kohta ja selle kohta, kas selliste meetodite tulemuseks on tõenäoliselt informatsiooni avalikustamine kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga, näidete hulka:

- müük, ülekanded ja tasud segmentide vahel ja segmentidevaheliste summade elimineerimine;
- võrdlused eelarvetega ja muude oodatavate tulemustega, näiteks tegevuskasum protsendina käibest;
- varade ja kulude jagunemine segmentide vahel;
- järjepidevus eelnevate perioodidega ja informatsiooni avalikustamise adekvaatsus kõrvalekallete osas.